

Architektura všem

Interpretace a komunikace architektury

Školitelka: doc. Ing. arch. Pavla Melková, Ph.D.

Short paper

Téma dizertačnej práce

Pojmy ~~mäkých~~ kritérií kvality architektúry

Ing. arch. Lena Ilova

ČO?

Projekt sa bude snažiť obohatiť problematiku definovania mäkkých kritérií kvalít architektúry v českom architektonickom prostredí a bude reflektovať súčasné aj minulé snahy interpretácie kvalít z nášeho prostredia a zo zahraničia.

PREČO?

Téma mäkkých kritérií kvalít je podceňovaná a nie je na ňu kladená dostatočná váha v súčasnom architektonickom diskurze.

Alarmujúce! Výsledky súčasnej architektúry, ale aj proces jej vzniku. EPOCHY rozvinutej architektonickej kultúry boli epochami dobrého priemeru ---> moderna, pozoruhodná kvalita sa stala singulárnym zjavom, zmizol dobrý priemer---> súčasnosť, obdobie významnej kvality architektonických špičiek a zlého priemeru.

Zle sa komunikuje a rozhoduje kvalita.

Z obavy, že nejde mäkké kritéria kvality pomenovať presne a úplne, iba subjektívne a intímne, sa pomenovanie vytráca úplne. Téma je hmlistá, nejasná a nepresná.

Ak to nejde pomenovať presne, aspoň sa snažiť približovať tvaru myšlienky -pole ide pomenovať (to chcem ja). Lepšie pole ako nič.

PREČO?

Často sa v súčasnosti stretávam s architektkami/architektami, ktorí nevedia používať mäkké kritéria kvality a majú strach nimi argumentovať. Preto sa uchylujú k tvrdým kritériám, materialite, konštrukcii, etc. Spoločnosť predsudovočne vníma mäkkú kvalitu ako nadštandard.

Strach z argumentácie mäkkými kritériami a vyprázdnenie poľa spôsobilo, že sa pojmy vytrácajú úplne zo slovníka architekta. Spoločnosť odsúdila mäkkosť z komerčného a ekonomického hľadiska. Je to strach zo ženskosti? Predsudok, že mäkké kritériá neobstoja pred tvrdými?

K ČOMU?

Môj cieľ je nájsť pevné pojmy mäkkých kritérií kvality, aby pomohli architektom v procese vzniku architektúry, jej komunikácii a rozhodovaniu. Pomôcť praktikujúcim architektom vytvoriť nástroje komunikácie verejnosti a odbornej verejnosti.

AKTÉRI

architekt
klient
investor
developer
verejnosť
médiá
odborná komunita
úradník
politik

AKO?

Základný zdroj dizertačnej práce je TEXT.

Zhodou cez históriu, cez texty autorov overené časom vidíme, že v minulosti išlo pomenovať mäkké kritéria kvality.

ŠTRUKTÚRA Z HĽADISKA METODIKY DIZERTAČNEJ PRÁCE

HYPOTÉZA

Precizáciou pojmológie je možné približovať mäkké kritéria kvality tvrdým a tým ich činiť pevnejšími a použiteľnejšími v praxi.

VÝCHODISKO

Práca vychádza z premisie, že absencia mäkkých kritérií kvality architektúry je jednou z oblastí stojacich v jadre problému súčasnej architektúry a stavu vystavaného prostredia, ale aj v procese vytvárania architektúry.

STRATEGICKÝ CIEĽ

K ČOMU?

Hlavným cieľom je obohatenie súčasnej diskusie o význam definovania mäkkých kvalít architektúry pre súčasnú spoločnosť. Správna komunikácia kvality architektonického diela spoločnosti. Snaha otvoriť diskurz o dôležitosti mäkkých kvalít a vytvorenie podmienok pre ich naplnenie v reálnej architektonickej praxi a tvorbe vystavaného prostredia.

ČO?

Jasné definovanie MKKA. Pevné usadenie pojmov. Vytvorenie argumentáru mäkkých kvalít architektúry.

TAKTICKÝ CIEĽ

AKO?

Analýzy a štúdium literatúry a vytvorenie základnej pojmológie kvality. Začínam konkretizovaním kto a v akom diele sa zaoberal mäkkými kvalitami architektúry a jasne ich vymedzím od tvrdých kritérií.

VÝSKUMNÉ OTÁZKY

Ako sa argumentujú mäkké kritériá kvality architektúry a obstoja argumenty vedľa tvrdých kritérií?
Pomôže argumentár k jasnejšej interpretácii vystavaného prostredia a zvýšenie obecnej citlivosti k žitému priestoru?
Pomôže argumentár k schopnosti vytvárania kvalitnejšieho mestského prostredia v súčasnej spoločnosti instantného myslenia?

METODIKA

AKO

kvalitatívny výskum založený na rešerši prameňov literárne a archívne štúdium

vizuálne metódy foto-video interview
dialóg

AKO?

Umelecká interpretácia "Architekt architektonickými formami nielen interpretuje krajinu a pohyb aj činnosti a spôsoby života ľudí, ale architektonické formy sa v dejinách ďalej používajú a interpretujú vkladáním do iných diel. Navyše si často architekt sám pre seba zaznamenáva akoby protoformálnu analýzu cudzích i vlastných diel, aby sa dozvedel niečo o postupoch ich utvárania a o fungovaní vo forme explanačných výkresov a diagramov. To sú základné predpoklady stávania sa architektom a predpoklady architektonického myslenia. Okrem toho sú architektonické diela interpretované nielen architektúrou, ale aj inými umeleckými druhmi: poéziou, maliarstvom, sochárstvom, a najčastejšie fotografiou."¹

AKO?

Rozdelenie autorov

1.) praktikujúci architekti

Ako s pojmom kvality pracujú praktikujúci architekti?

Vnútroarchitektonická interpretácia kvality.

2.) teoretici, historici architektúry a umenia, filozofi Ako s pojmom kvality pracujú teoretici?

Mimoarchitektonická interpretácia kvality. Ide o štúdium textov vnútroarchitektonických (praktikujúci architekti a ich písanie a ich spôsoby interpretácie kvality) a mimoarchitektonických interpretácií (historici a teoretici, ktorí interpretujú a píšú o architektúre inak ako praktikujúci architekti).

LITERATÚRA

- ALBERTI, Leon Battista, 1956. *Deset knih o stavitelství = Libri De re aedificatoria decem*. Praha: Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění. Architektura.
- CORBUSIER, Le, 2005. *Za novou architekturou*. Přeložil Pavel HALÍK. Praha: Petr Rezek. ISBN 80-86027-23-6.
- FRAMPTON, Kenneth, 2004. *Moderní architektura: kritické dějiny*. Praha: Academia. ISBN 80-200-1261-3.
- FRAMPTON, Kenneth, K. Michael HAYS, Mark WIGLEY, et al., 2014. *Oxymoron and pleonasm: conversations on American critical and projective theory of architecture*. Editor Monika MITÁŠOVÁ. Praha: Zlatý řez. ISBN 978-80-87068-13-7.
- HARRIES, Karsten, 2011. *Etická funkce architektury*. V Řevnicích: Arbor vitae. Texty o architektuře. ISBN 978-80-87164-97-6.
- KOOLHAAS, Rem, Bruce MAU, Jennifer SIGLER a Hans WERLEMANN, c1998. *Small, medium, large, extra-large: Office for Metropolitan Architecture, Rem Koolhaas, and Bruce Mau*. 2d ed. New York, N.Y.: Monacelli Press. ISBN 1885254865.
- KRATOCHVÍL, Petr, 2005. *O smyslu a interpretaci architektury: sborník textů zahraničních autorů*. Praha: Vysoká škola umělecko-průmyslová v Praze. ISBN 80-86863-04-2.
- MELKOVÁ, Pavla, 2013. *Prožívat architekturu*. V Řevnicích: Arbor vitae ve spolupráci s Útvarem rozvoje hlavního města Prahy. ISBN 9788074670473.
- MELKOVÁ, Pavla, 2016. *Humanistická role architektury*. V Řevnicích: Arbor vitae. ISBN 978-80-7467-114-2.
- MITÁŠOVÁ, Monika, 2014. *Všeobecná teória, kritická teória a antologizácia teórie architektúry druhej polovice 20. storočia: situácia v Európe a USA : vplyvy, odozvy, typy teórií : (súbor troch zverejnených vedeckých štúdií s pôvodnými úvodnými kapitolami a záverom) : habilitačná práca*.
- MITÁŠOVÁ, Monika, 2017. *Vladimír Dedeček: stávanie sa architektom*. Bratislava: Slovenská národná galéria. ISBN 978-80-8059-200-4.
- NORBERG-SCHULZ, Christian, 2010. *Genius loci: krajina, místo, architektura*. 2. vyd. Přeložil Petr KRATOCHVÍL, přeložil Pavel HALÍK. Praha: Dokořán. ISBN 978-80-7363-303-5.
- PALLADIO, Andrea, 1958. *Čtyři knihy o architektuře: v nichž se po krátkém pojednání o pěti řádech a o těch pokynech, které jsou při stavění nejnnutnější, pojednává o soukromých domech, o cestách, o mostech, o náměstích, o xystech a o chrámech*. Praha: Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění. Architektura.
- SOLÀ-MORALES, Ignasi de, c2013. *Diference - topografie současné architektury*. Vydání druhé, revidované. Přeložil Irena FIALOVÁ, přeložil Jana TICHÁ. Praha: Zlatý řez. Čtení o architektuře. ISBN 978-80-87068-10-6.
- ŠVÁCHA, Rostislav, Milena SRŠŇOVÁ a Jana TICHÁ, ed., 2018. *Euroamerické architektonické myšlení 1936-2011*. Praha: Zlatý řez. ISBN 978-80-88033-03-5.

VESELÝ, Dalibor, 2008. *Architektura ve věku rozdělené reprezentace: problém tvořivosti ve stínu produkce*. Praha: Academia. ISBN 978-80-200-1647-8.

VITRUVIUS POLLIO, Marcus, 2009. *Deset knih o architektuře*. Přeložil Alois OTOUPALÍK. Praha: Arista. Antická knihovna (Arista: Maitrea. ISBN 978-80-8641-058-6.

And Now the Ensemble!, 2012. Editor Miroslav ŠIK and the Swiss Arts Council Pro Helvetia. Zürich: Lars Müller Publishers, ISBN 978-3-03778-311-5.

Oxymorón & pleonasmus: texty kritické a projektivní teorie architektury, 2011. Editor Monika MITÁŠOVÁ. Praha: Zlatý řez. ISBN 978-80-903826-3-3.

Oxymorón & pleonasmus II: rozhovory o kritické a projektivní teorii architektury, c2012. Přeložil Jana TICHÁ. Praha: Zlatý řez. ISBN 978-80-903826-5-7.

Vladimír Dedeček: Interpretácie architektonického diela, 2017. Editor Monika MITÁŠOVÁ. Bratislava: Slovenská národná galéria. ISBN 978-80-8059-198-4.

Česká a slovenská architektura 1971-2011,
Architektúra & urbanizmus: časopis pre teóriu architektúry a urbanizmu =
journal of architectural and town-planning theory, 1967-. Bratislava:
ÚSTARCH SAV. ISSN 0044-8680.